

Uchwała z dnia 6 grudnia 2001 r.

III ZP 28/01

Przewodniczący SSN Józef Iwulski (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Katarzyna Gonera, Andrzej Kijowski.

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Iwony Kaszczy-
szyn, w sprawie z powództwa Stanisławy G.-T. przeciwko „F.-S.” Spółce z o.o. w M. o
zapłatę, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 grudnia 2001 r. zagadnienia prawne-
go przekazanego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 paź-
dziernika 2001 r. [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 390 § 1 KPC w związku z art.
397 § 2 KPC

„Czy w sprawie o zasądzenie odszkodowania z tytułu bezprawnego rozwiąza-
nia umowy o pracę zawartej na czas nie określony bez wypowiedzenia w trybie art.
52 kp, wartość przedmiotu sporu stanowi suma za okres jednego roku zgodnie z
przepisem art. 23¹ kpc, czy też wysokość odszkodowania wynikającą z art. 58 kp, to
jest wynagrodzenie za okres wypowiedzenia ?”

p o d j ą ł u c h w a ł ę :

**W sprawie o zasądzenie odszkodowania z tytułu bezprawnego rozwiąza-
nia umowy o pracę zawartej na czas nie określony bez wypowiedzenia na pod-
stawie art. 52 KP wartość przedmiotu sporu stanowi podana kwota pieniężna
(art. 19 § 1 KPC), a nie suma wynagrodzenia za pracę za okres jednego roku
(art. 23¹ KPC).**

U z a s a d n i e

Postanowieniem z dnia 24 lipca 2001 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy w Szczeci-
nie w sprawie z powództwa Stanisławy G.-T. przeciwko "F.-S." Spółce z o.o, w M.,
uznał się niewłaściwym co do roszczeń o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z
prawem rozwiązania umowy o pracę oraz wydania świadectwa pracy i w tym zakre-

się przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy w Gryficach jako rzeczowo i miejscowo właściwemu. Sąd Okręgowy, powołując przepisy art. 97 § 2¹ i art. 56 § 1 KP uznał, iż pod użytym w nich pojęciem "sąd pracy" należy rozumieć tylko i wyłącznie sądy rejonowe. Sąd Okręgowy powołał też art. 262 § 1 KP, zgodnie z którym sądy pracy stanowią odrębne jednostki sądów rejonowych, natomiast w sądach okręgowych funkcjonują sądy pracy i ubezpieczeń społecznych.

Zażalenie na to postanowienie złożyła powódka, która zarzuciła naruszenie art. 191 KPC oraz art. 56 § 1, art. 97 § 1 i 2¹ w związku z art. 262 § 1 KP. Podniosła konieczność kumulacji roszczeń i nie podzieliła poglądu, że w sądach okręgowych nie działają sądy pracy. Powołała się na art. 262 § 1 pkt 2 KP, z którego wynika, iż sądy pracy i ubezpieczeń społecznych stanowią odrębne jednostki zwane sądami pracy.

Rozpatrując zażalenie strony powodowej Sąd Apelacyjny w Poznaniu dostrzegł zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, a dotyczące właściwości rzeczowej sądu pracy z uwagi na treść art. 23¹ KP (w istocie chodzi o art. 23¹ KPC). Na wezwanie Sądu Apelacyjnego powódka sprecyzowała wysokość dochodzonych roszczeń. Odszkodowanie z art. 56 KP zostało określone na kwotę 9 500 zł, natomiast odszkodowanie za niewydanie świadectwa pracy na kwotę 4 800 zł. Mając na uwadze art. 21 KPC wartość przedmiotu sporu wynosi 14 400 zł. W tej sytuacji właściwy do rozpoznania sprawy byłby Sąd Rejonowy. Jednakże wątpliwości powstają z uwagi na uregulowanie zawarte w art. 23¹ KPC. Przepis ten określa wartość przedmiotu sporu w sposób odmienny niż wynika to z Kodeksu pracy. Stanowi bowiem, że w sprawach o roszczenia pracowników dotyczące nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy, wartość przedmiotu sporu, przy umowach na czas nie określony stanowi suma wynagrodzenia za okres jednego roku. U powódki stanowi to kwotę 38 400 zł, a więc uzasadnia właściwość rzeczową sądu okręgowego (art. 17 pkt 4 KPC). Sąd Apelacyjny nie zgadza się z argumentacją Sądu Okręgowego, że pod pojęciem "sądu pracy" należy rozumieć tylko sądy rejonowe. Przepis art. 262 § 1 pkt 2 KP jednoznacznie bowiem stanowi, iż sprawy ze stosunku pracy rozstrzygają sądy pracy i ubezpieczeń społecznych stanowiące odrębne jednostki organizacyjne sądów okręgowych, zwane sądami pracy. Tak więc "sądy pracy", to nie tylko jednostki sądów rejonowych, ale również sądów okręgowych. Zatem przepisy proceduralne (art. 16 i 17 KPC), uzależniające właściwość rzeczową sądów od wartości przedmiotu sporu mają również zastosowanie do rozstrzygania sporów pracowniczych przed

sądami pracy. Przepis art. 19 § 1 KPC stanowi, iż w sprawach o roszczenia pieniężne podana kwota stanowi wartość przedmiotu sporu. W rozpoznawanej sprawie wysokość roszczenia pieniężnego, to jest odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę, określa art. 58 KP. Jest to wynagrodzenie za okres wypowiedzenia, a więc maksymalnie za trzy miesiące (art. 36 § 1 KP). Tak też wartość przedmiotu sporu została określona przez powódkę. Jednak zdaniem Sądu Apelacyjnego, art. 23¹ KPC obliguje do określenia wartości sporu jako dwunastomiesięcznego wynagrodzenia. Powstaje zatem istotna "rozbieżność pomiędzy wysokością roszczenia stanowiącego wartość przedmiotu sporu w rozumieniu art. 19 i art. 23¹ KPC". Przy przyjęciu wartości przedmiotu sporu w oparciu o art. 19 KPC, właściwy byłby sąd rejonowy, natomiast zgodnie z art. 17 pkt 4 KPC wartość przedmiotu sporu określona według art. 23¹ KPC, przesądza o właściwości rzeczowej sądu okręgowego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, kolizję tych przepisów potwierdza nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego, dokonana ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), obowiązującą od 1 października 2001 r. W art. 180 tej ustawy zmieniono art. 461 KPC, dodając § 1¹, który jednoznacznie określa właściwość sądów rejonowych, bez względu na wartość przedmiotu sporu, w sprawach z zakresu prawa pracy wymienionych w art. 23¹ KPC. Ustawodawca dostrzegł zatem konieczność jednoznacznego określenia właściwości rzeczowej sądu, bez względu na wartość przedmiotu sporu. Rozpoznawana sprawa zawisła przed dniem 1 października 2001 r., a zatem nowe uregulowanie nie może mieć zastosowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie występuje kilka istotnych zagadnień prawnych, ale Sąd drugiej instancji przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia tylko jedno z nich. Chodzi o określenie zasad oznaczenia wartości przedmiotu sporu dla roszczenia o odszkodowanie w związku z wadliwym prawnie rozwiązaniem umowy o pracę (w tym przypadku bez wypowiedzenia). Sąd Najwyższy nie może wyjść poza zakres przedstawionego w trybie art. 390 § 1 KPC zagadnienia prawnego, gdyż prowadziłoby to do naruszenia niezawisłości sędziowskiej członków składu orzekającego sądu przedstawiającego zagadnienie (postanowienie z dnia 3 lutego 1995 r., I PZP 1/95, OSNAPiUS 1995 r. nr 14, poz. 172).

Między art. 19 i 23¹ KPC nie zachodzi sprzeczność, a wręcz odwrotnie - przepisy te są komplementarne. Zgodnie z art. 19 § 1 KPC w sprawach o roszczenia pieniężne, zgłoszone choćby w zamian innego przedmiotu, podana kwota pieniężna stanowi wartość przedmiotu sporu. W innych sprawach majątkowych powód obowiązany jest oznaczyć w pozwie kwotą pieniężną wartość przedmiotu sporu, uwzględniając postanowienia zawarte w artykułach poniższych (art. 19 § 2 KPC). Z regulacji tych wynika jednoznacznie, że sprawy o prawa majątkowe mogą dotyczyć roszczeń pieniężnych lub innych praw majątkowych (niepieniężnych). Sposób oznaczenia wartości przedmiotu sporu dla spraw majątkowych o roszczenia pieniężne określa art. 19 § 1 KPC, a więc stanowi go "podana kwota pieniężna". Chodzi przy tym o kwotę pieniężną, której zasądzenia powód żąda, a nie o kwotę, która mu przysługuje według przepisów prawa materialnego (por. postanowienie z dnia 5 lutego 1998 r., I PZ 69/97, OSNAPiUS 1999 r. nr 4, poz. 131). W sprawach majątkowych o roszczenia niepieniężne powód jest obowiązany oznaczyć w pozwie kwotą pieniężną wartość przedmiotu sporu, uwzględniając postanowienia zawarte w "artykułach poniższych" do art. 19 § 2 KPC, a więc między innymi uwzględniając postanowienia art. 23¹ KPC. Oznacza to więc, że art. 23¹ KPC w zakresie, w jakim reguluje sposób oznaczenia wartości przedmiotu sporu w sprawach o roszczenia pracowników dotyczące nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy, ma zastosowanie tylko do roszczeń majątkowych niepieniężnych. W sprawach dotyczących rozwiązania stosunku pracy będą to więc sprawy o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne lub o przywrócenie do pracy. Sprawa o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy jest sprawą o roszczenie pieniężne i dlatego jej wartość przedmiotu sporu stanowi kwota wskazana (podana) przez powoda zgodnie z art. 19 § 1 KPC. Do takiej sprawy sposób oznaczenia wartości przedmiotu sporu wynikający z art. 23¹ KPC nie ma zastosowania.

Z tych względów podjęto uchwałę jak w sentencji.

=====